

Bruselj, 18. julij 2022  
(OR. en)

11029/22

|               |             |
|---------------|-------------|
| ONU 97        | DEVGEN 148  |
| CONUN 143     | SUSTDEV 131 |
| COHOM 74      | ENV 738     |
| CFSP/PESC 956 | CLIMA 364   |
| COPS 337      | COHAFA 72   |
| CSDP/PSDC 457 | MIGR 220    |
| CONOP 57      | CODUN 26    |
| COTER 188     | SAN 450     |
| COAFR 188     | CYBER 263   |

#### IZID POSVETOVANJA

|              |                                                                                                                                                                            |
|--------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Pošiljatelj: | Generalni sekretariat Sveta                                                                                                                                                |
| Prejemnik:   | delegacije                                                                                                                                                                 |
| Zadeva:      | Prednostne naloge EU v okviru Združenih narodov med 77. zasedanjem Generalne skupščine Združenih narodov, september 2022–september 2023<br>– sklepi Sveta (18. julij 2022) |

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o prednostnih nalogah EU v okviru Združenih narodov med 77. zasedanjem Generalne skupščine Združenih narodov, september 2022–september 2023, ki jih je Svet odobril na 3889. seji 18. julija 2022.

**Sklepi Sveta o prednostnih nalogah EU v okviru Združenih narodov med 77. zasedanjem  
Generalne skupščine Združenih narodov,  
september 2022–september 2023<sup>1</sup>**

**I. Predstavitev ozadja – ZAKAJ?**

1. Svet se sooča z enim največjih izzivov za svetovni mir in varnost, tj. napadalno vojno Rusije proti Ukrajini, in to je trenutok, ko je ohranjanje na pravilih temelječega mednarodnega reda, ki temelji na Ustanovni listini ZN, pomembnejše kot kdaj koli prej. Ta izziv prihaja poleg obstoječih geopolitičnih zlomov in kriz, kot so COVID-19 in podnebne spremembe. Grožnje suverenosti, ozemeljski celovitosti in neodvisnosti katere koli države pod kakršno koli pretvezo nas ogrožajo vse in ne smemo jih dopustiti. Če tega ne bi izpodbijali, bi to pomenilo, da sprejemamo mednarodni red, ki temelji na uporabi sile.
2. Neupravičena, neizzvana in nezakonita agresija Rusije škoduje na pravilih temelječemu mednarodnemu redu, svetovnemu gospodarstvu in svetovni prehranski varnosti, zaradi česar trpijo vse države. EU in njene države članice v luči tega napada na človečnost opozarjajo na zavezujočo naravo celotne Ustanovne listine ZN – mir in varnost, človekove pravice, enakost spolov, človekovo dostojanstvo, enake pravice velikih in majhnih narodov – ter poudarjajo univerzalnost temeljnih načel ZN. EU ponovno potrjuje svoje prepričanje, da se države zaradi narave in globalnega obsega glavnih izzivov našega časa z njimi ne morejo spopasti same, temveč je treba te izzive reševati skupaj.

---

<sup>1</sup> Uporaba kratice „EU“ v tem dokumentu ne vpliva na to, ali gre za pristojnosti „EU“, za pristojnosti „EU in njenih držav članic“ ali za izključne pristojnosti „držav članic“.

3. Odločni odziv sveta na to očitno kršitev Ustanovne listine ZN je močno sporočilo: multilateralizem in na pravilih temelječ mednarodni red sta pomembna, uporaba sile pa v 21. stoletju nima kaj iskati. ZN so se na krizo odzivali in prilagajali tako, da so po potrebi napotili in okrepili prisotnost. Ta nesmiselna vojna, ki je povzročila množično opustošenje, uničenje in trpljenje ljudi, se mora končati zdaj. EU in njene države članice si bodo skupaj s partnerji na vso moč prizadevale, da bi svet postal varnejši za vse – v Evropi in zunaj nje – z zaščito demokracije, človekovih pravic, pravne države ter zagotavljanjem miru in blaginje.
4. Svet se je ravno izvijal iz primeža pandemije, ko ga je Rusija z neupravičeno, neizzvano in nezakonito napadalno vojno v Ukrajini pahnila v še bolj negotove čase. Ruska vojna na Ukrajino ima uničujoče posledice za svet, ki je že trpel zaradi COVID-19 in podnebnih sprememb. Države, ki so si prizadevale za okrevanje po pandemiji COVID-19 in za napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja, se zdaj soočajo z dodatnimi izzivi, kot so svetovne krize na področju hrane, energije in financ.
5. Bolj kot kdaj koli prej je zdaj čas, da pokažemo solidarnost, in dokažemo, da multilateralizem deluje v času krize. Posledice ruske agresije so globalne in vplivajo na ljudi v vseh delih sveta, kar ima še posebej dramatične posledice za tiste, ki so v najbolj ranljivih položajih. Multilateralni akterji, tj. Združeni narodi, mednarodne finančne institucije ter skupini G7 in G20, bi morali stopiti skupaj in predlagati trdne multilateralne rešitve za obravnavanje negativnih učinkov in temeljnih vzrokov medsebojno povezanih kriz. Ukrepati moramo takoj, da bi preprečili socialne nemire in še večjo nestabilnost v številnih delih sveta. EU bo pri tem sodelovala s skupino ZN za odzivanje na svetovne krize na področju hrane, energije in financ. EU in njene države članice so sprejele več pobud za ublažitev hudih posledic svetovne prehranske krize in bodo še naprej sodelovale z vsemi partnerji, da bi ublažile posledice, zlasti, a ne samo, neustrezne prehranske varnosti in slabe prehranjenosti ter naraščajočih humanitarnih potreb.

6. Ruska vojna v Ukrajini je temeljit preizkus na pravih temelječega mednarodnega reda, ki je razkril nekaj pomembnih vrzeli v globalnem upravljanju in znova poudaril dejstvo, da je treba glede na poglobljanje geopolitičnih zlomov modernizirati in reformirati Združene narode. Izkoristiti bi morali zgodovinsko priložnost, ki jo ponuja proces ZN „Naša skupna agenda“, in uvesti reforme globalnega upravljanja, da bo multilateralni sistem, osredotočen na ZN, pripravljen na prihodnost in bo bolje izpolnjeval naše skupne svetovne zaveze. EU bo v ta namen sodelovala z vsemi ustreznimi akterji v duhu resnično vključujočega in mrežnega multilateralizma.

## **II. „Naša skupna agenda“ – določanje naših naslednjih korakov – KAJ?**

### ***1. Zagotavljanje miru in blaginje***

7. Združeni narodi bi morali kot edina organizacija, ki povezuje vse države, še naprej spodbujati dialog kot najboljše sredstvo za doseganje trajnostnih rešitev konfliktov po vsem svetu. Zaradi naraščajočih stopenj nasilnih konfliktov, groženj z uporabo sile po svetu, ponavljajočih se kršitev Ustanovne listine ZN in mednarodnega prava ter razširjene kulture nekaznovanja je potreben nov in odločnejši pristop k miru in varnosti, ki bo temeljil na človekovih pravicah in temeljnih načelih mednarodnega prava. Sposobnost Rusije, da ovira učinkovit odziv Varnostnega sveta ZN na svojo agresijo proti Ukrajini, kaže, da nabor orodij, ki so nam na voljo, ni primeren za reševanje razsežnih izzivov, s katerimi se sooča svet.

*a) Nova agenda za mir*

8. Sedaj potrebujemo ambiciozno „Novo agendo za mir“, ki bo spodbujala celovit in celosten pristop ter obravnavala sedanje in prihodnje izzive in grožnje za mir in varnost ter hkrati pospešila uresničevanje agende o ženskah, miru in varnosti ter agende za mlade, mir in varnost. Zagotoviti moramo, da bo Varnostni svet ZN kot glavni organ za mednarodni mir in varnost v kontekstu vse večjih geopolitičnih napetosti in rivalstev lahko izpolnjeval svojo vlogo. Nedavno sprejeta pobuda, s katero se oblikuje stalni mandat za samodejni sklic Generalne skupščine ZN ob vsakem vetu v Varnostnem svetu ZN, je pomemben prispevek k povečanju preglednosti in odgovornosti ZN. EU v celoti podpira pobudo o začasni ukinitvi veta v Varnostnem svetu ZN v primerih množičnih grozodejstev.
9. Nova agenda bi se morala bolj osredotočiti na preprečevanje s polno uporabo diplomatskega nabora orodij generalnega sekretarja ZN, vključno s krepitevijo zmogljivosti za mediacijo, ter skladno z izgradnjo miru in ohranjanjem mirovnih prizadevanj na vseh ravneh. V skladu z agendo za delovanje na področju ohranjanja miru (A4P) in izvedbenim načrtom A4P+ moramo zagotoviti, da bodo mirovne misije ZN uspešnejše in učinkovitejše ter da jih bodo usmerjale izvedljive politične strategije, tako da bodo lahko prispevale k uporabi političnih rešitev v konfliktih, temelječih na človekovih pravicah. Podobno sprostitev polnega potenciala Komisije za izgradnjo miru in krepitev njene svetovalne vloge, vloge pri sklicevanju in povezovalne vloge ostajata ključna pri podpiranju mirovnih prizadevanj po vsem svetu. Vlogo Komisije za izgradnjo miru kot platforme za privabljanje političnih zavez vlad in glavnih donatorjev k utrjevanju miru in ciljem preprečevanja konfliktov je mogoče še okrepiti. Sklad ZN za izgradnjo miru mora biti ustrezno, predvidljivo in trajnostno financiran, ključno pa bi pri tem lahko pomagali odmerjeni prispevki.

10. Bolje moramo biti pripravljeni na spopadanje z novimi grožnjami in izzivi. V okviru nove agende bo treba okrepiti sodelovanje za preprečevanje in zatiranje terorizma in nasilnega ekstremizma, čezmejnih kaznivih dejanj, trgovine z ljudmi, hibridnih napadov, ki vključujejo instrumentalizacijo migrantov in beguncev, pa tudi kibernetских tveganj, popolnoma v skladu z mednarodnim pravom, vključno s pravom o človekovih pravicah, odločnejšo zavezanost razoroževanju, neširjenju orožja in nadzoru nad orožjem, okrepiti globalno upravljanje za miroljubno, varno in trajnostno rabo vesolja ter okrepiti zmogljivosti predvidevanja, ki nam bodo omogočile preprečevanje, hitro odzivanje in obvladovanje kriznih razmer. EU bo s partnerji sodelovala tudi pri oblikovanju globalne strategije za boj proti tuji manipulaciji z informacijami in vmešavanju.
11. Prizadevala si bo za ohranjanje multilateralnega okvira za razoroževanje, neširjenje orožja in nadzor nad orožjem, ki se je znašel pod vse večjim pritiskom zaradi neizzvane in neupravičene vojne Rusije proti Ukrajini. Mednarodna mir in varnost sta odvisna od tega, da vse države članice ZN in mednarodna skupnost kot celota spoštujejo mednarodno pravo. Okrepitev multilateralnega okvira je ključna za preprečevanje nadaljnjega slabšanja svetovnih varnostnih razmer.
12. Spodbujanje razoroževanja, neširjenja orožja in nadzora nad orožjem bo ključni del „Nove agende za mir“. EU si bo prizadevala za krepitev, izvajanje in univerzalizacijo multilateralnega režima razoroževanja in neširjenja orožja. EU ostaja trdno zavezana spodbujanju univerzalizacije in doslednega izvajanja Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja. Še naprej bo podpirala multilateralne instrumente proti kemičnemu in biološkemu orožju, da bi ohranili mednarodno pravno prepoved takega orožja in zagotovili, da tisti, ki ga uporabijo, ne bodo ostali nekaznovani. EU bo prav tako še naprej podpirala in krepila konvencionalne instrumente ter multilateralne režime za nadzor izvoza. Še naprej bo obravnavala nove izzive, tudi tiste, ki so povezani s smrtonosnimi avtonomnimi orožnimi sistemi, zagovarjala odgovorno uporabo novih tehnologij v vojaške namene ter spodbujala odgovorno ravnanje in preprečevanje militarizacije in oboroževalne tekme v vesolju.

***b) Nihče ne bo prezrt***

13. Naša prizadevanja za ohranjanje miru in varnosti so tesno povezana z našo sposobnostjo reševanja drugih svetovnih izzivov – odpravo revščine, zmanjšanjem neenakosti in krivic ter bojem proti podnebnim spremembam, izgubo biotske raznovrstnosti in degradacijo okolja, spodbujanema svetovnega zdravja, enakostjo spolov, splošno socialno zaščito in dostojnim delom za vse, spoštovanjem človekovih pravic in demokratičnih načel ter spodbujanjem pravne države in odgovornosti. Ker nas do leta 2030 loči manj kot desetletje in ker cilje trajnostnega razvoja dodatno ovirajo pandemija COVID-19, „trojna kriza planeta“ in globalni učinki ruske vojne agresije, se moramo tem ciljem približati, preden bo prepozno. Naša glavna prednostna naloga je okrepiti odpornost na prihodnje pretese ter zagotoviti trajnostno, pravično in vključujoče okrevanje. V zvezi s tem bo EU posebno pozornost posvetila zagotavljanju, da posledice ruske agresije ne bodo ogrozile napredka pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja ali okrevanju po pandemiji. Hitro rastoči svetovni neustrezna prehranska varnost in slaba prehranjenost, ki smo jima priča danes, jasno opozarjata, da je treba spodbujati trajnostne prehranske sisteme in odpornost proti podnebnim spremembam, zlasti v ranljivih regijah. Agenda 2030 ostaja naš časovni načrt, njeno izvajanje pa moramo pospešiti. To krizo moramo pretvoriti v priložnost za ustvarjanje zagona za izvajanje ciljev trajnostnega razvoja, da nihče ne bo prezrt. Ker krize postajajo vse bolj intenzivne in kompleksne, so za zagotovitev učinkovitega skupnega odziva ključnega pomena tesnejše sodelovanje in sinergije med akterji na humanitarnem in razvojnem področju ter na področju izgradnje miru v skladu z njihovimi mandati ter ob smiselnem sodelovanju civilne družbe in drugih akterjev.

14. Strategija EU *Global Gateway* pomembno prispeva k tem prizadevanjem. EU je z njo predstavila ambiciozno strategijo za reševanje najbolj perečih svetovnih izzivov, spodbujanje razvoja pametne, čiste in varne infrastrukture v digitalnem, energetske in prometnem sektorju, krepitev zdravstvenih, kakovostnih izobraževalnih in raziskovalnih sistemov po vsem svetu ter s tem prispevanje k izvajanju ciljev trajnostnega razvoja. EU bo v zvezi s tem spodbujala odporne in finančno vzdržne naložbe v povezljivost ter vključujoča in pregledna partnerstva. Z našo novo strategijo se bodo povečale naložbe, ki spodbujajo demokratične vrednote, visoke standarde in dobro upravljanje, našim partnerjem pa bo omogočila, da razvijejo svoje družbe in gospodarstva s trajnimi koristmi za lokalne skupnosti. EU bo še naprej tesno sodelovala pri podpiranju trajnostnega razvoja mest na svetovni ravni, pri čemer si bo prizadevala za uresničevanje Nove urbane agende.
15. Trdna družbena pogodba je bistvena za zagotavljanje dostojnega življenja ljudem in omogočanje, da vsi sodelujejo v družbi, kot to obljublja Agenda 2030. EU podpira predlog generalnega sekretarja ZN za obnovljeno družbeno pogodbo, ki bi vključevala močno socialno in gospodarsko razsežnost, vključno s socialno zaščito, dostojnim delom in kakovostnim izobraževanjem. Ponovna vzpostavitev socialne pogodbe s celovitim pristopom, ki temelji na človekovih pravicah, je ključnega pomena za premostitev nezaupanja med državami, državljani in drugimi deležniki ter za izgradnjo socialne kohezije in solidarnosti ter spodbudnega okolja za civilno družbo.
16. Celovito izvajanje reforme razvojnega sistema ZN in nadaljnji napredek pri uresničevanju pobude „Ukrepajmo skupaj“ za okrepljene ZN je ključno za bolj povezano, usklajeno, učinkovito in v rezultate usmerjeno izvajanje Agende 2030. Pooblaščen rezidenčni koordinatorji ZN imajo pri tem pomembno vlogo. Potreba po predvidljivi in trajnostni dolgoročni finančni rešitvi za sistem rezidenčnih koordinatorjev je še naprej pomembna.

*c) Človekove pravice in pravna država*

17. Vse preveč ljudi je prezrtih pri uveljavljanju človekovih pravic. Človekove pravice, najsi bodo državljanske in politične ali ekonomske, socialne in kulturne, so univerzalne, nedeljive, soodvisne in medsebojno povezane. Pripadajo vsem, povsod in brez kakršnega koli razlikovanja. Spoštovanje, varstvo in uresničevanje vseh pravic vseh ljudi v duhu univerzalnih vrednot, na katerih temelji pravična, svobodna in trajnostna družba, je v interesu vseh. EU bo še naprej odločno spodbujala in branila univerzalnost in nedeljivost človekovih pravic, enakost spolov, demokracijo, dobro upravljanje ter pravno državo in boj proti korupciji. Prav tako bomo še naprej podpirali in ščitili prostor civilne družbe in zagovornike človekovih pravic. EU bo podprla novo vizijo generalnega sekretarja o pravni državi, ki ljudi postavlja v središče pravosodnega sistema. EU bo tudi v prihodnje ostro nasprotovala vsem oblikam diskriminacije, tudi na podlagi spola, rase, etničnega ali socialnega porekla, vere ali prepričanja, političnega ali drugega mnenja, invalidnosti, starosti, spolne usmerjenosti in spolne identitete. Ponovno tudi poudarja, da je zavezana enakosti in nediskriminaciji ter pravici vseh oseb do uživanja vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

18. EU se bo zavzemala za to, da bi vse ženske in dekleta v celoti uveljavljale vse človekove pravice ter enakopravno, polno, učinkovito in resnično sodelovale pri vodenju, ter za njihovo udeležbo, pa tudi za ekonomsko opolnomočenje žensk, kar bi zagotovilo, da se upošteva glas mladih žensk in deklet ter njihova vloga kot nosilk sprememb. Ne bomo dopustili spodkopavanja temeljnih svoboščin ali obstoječih mednarodnih obveznosti na področju človekovih pravic in bomo še naprej obsojali kršitve in zlorabe človekovih pravic, kjer koli bo do njih prišlo. EU bo tudi v prihodnje v središče svojih prizadevanj postavljala preprečevanje in odpravo vseh oblik spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola. Obsoja uporabo spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola, tudi kot vojnega orožja. V vse bolj nestabilnem svetu, ki ga zaznamujejo dolgotrajno nasilje in konflikti, je zaščita civilistov, vključno z ženskami in otroki v oboroženih spopadih, še vedno prednostna naloga EU. EU bo obravnavala nova nastajajoča tveganja za človekove pravice, med drugim hibridne grožnje, tehnološki razvoj, podnebne spremembe in degradacijo okolja, ter še vedno trajajoče posledice pandemije COVID-19.
19. EU ostaja zavezana spodbujanju, varstvu in uveljavljanju vseh človekovih pravic ter doslednemu in učinkovitemu izvajanju Pekinških izhodišč za ukrepanje in akcijskega programa Mednarodne konference o prebivalstvu in razvoju, pa tudi sklepnih dokumentov konferenc o njihovem pregledu; v zvezi s tem bo še naprej dejavna tudi na področju spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic. Ob upoštevanju navedenega znova potrjuje zavezanost promociji, varstvu in uveljavljanju pravice vsakega posameznika, da ima popoln nadzor nad vsem, kar je povezano z njegovo spolnostjo ter spolnim in reproduktivnim zdravjem, ter da o tem odloča svobodno in odgovorno, brez diskriminacije, prisile in nasilja. Poleg tega poudarja, da je v zvezi s spolnim in reproduktivnim zdravjem potreben vsesplošen dostop do kakovostnih in cenovno dostopnih celostnih informacij, izobraževanja, vključno s celostno spolno vzgojo, ter storitev zdravstvenega varstva.

20. Poročilo „Naša skupna agenda“ zagotavlja pomemben okvir za vključevanje človekovih pravic v vse stebre ZN. EU si bo z vsemi močmi prizadevala, da bi bile človekove pravice v središču agende ZN, in bo z vzpostavljanjem tesnejših zavezništev s partnerji spodbujala okrepljen globalni sistem za človekove pravice. Še naprej se bomo zavzemali za učinkovito izvajanje sistema ZN za človekove pravice in njegovo neodvisnost ter vzdržno in ustrezno financiranje.
21. Okrepiti moramo tudi tranzicijsko pravičnost ter odgovornost za hude kršitve in zlorabe prava s področja človekovih pravic ter kršitve mednarodnega humanitarnega prava, tudi na Mednarodnem kazenskem sodišču, ter si še naprej prizadevati za konvencijo o preprečevanju in kaznovanju zločinov proti človeštvu. EU še naprej neomajno podpira Mednarodno kazensko sodišče in bo tudi v prihodnje pozivala k vsesplošni ratifikaciji Rimskega statuta in doslednemu sodelovanju z Mednarodnim kazenskim sodiščem. Ključnega pomena ostajajo polno spoštovanje mednarodnega prava o človekovih pravicah in mednarodnega humanitarnega prava, humanitarnih načel človečnosti, nevtralnosti, neodvisnosti in nepristranskosti ter varnega, hitrega in neoviranega dostopa humanitarnih akterjev do prizadetega prebivalstva. Storilci mednarodnih kaznivih dejanj ne smejo ostati nekaznovani. EU bo še naprej glasna zagovornica človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava ter se bo zavzemala za neoviran dostop do mednarodnih mehanizmov za človekove pravice. K tem prizadevanjem bi morale prispevati tudi učinkovito izvajanje agende „odgovornost zaščititi“.

#### *d) Izobraževanje*

22. Dostop do vključujočega in enakopravnega kakovostnega izobraževanja ni le temeljna človekova pravica, temveč je tudi bistven za napredek pri vseh ciljnih trajnostnega razvoja. Ima izjemno preobrazbeno moč za trajnosten, pravičen, vključujoč, enakopravnejši in odpornejši svet ter okrevanje, med drugim s spodbujanjem enakosti spolov v izobraževanju in prek njega. Pandemija je še dodatno omejila dostop do kakovostnega izobraževanja, zlasti v državah v razvoju in državah, ki so jih prizadeli konflikti in izredne humanitarne razmere, kar je še povečalo obstoječe neenakosti v izobraževanju. Digitalni razkorak je še dodatno prizadel izobraževalne sisteme. Ta doslej največja svetovna kriza učenja ima uničujoč vpliv na pravice otrok in mladih ter posledice za mir, socialno kohezijo in prihodnjo blaginjo.
23. EU je trdno zavezana podpiranju izobraževanja na vseh ravneh, krepitvi sistemov prek povečanih z dokazi podprtih naložb, s poudarkom na pravičnosti in vključenosti, zlasti kar zadeva izobraževanje deklet, ter na učiteljih in izboljšanih učnih izidih. Nujno je treba povečati nacionalno in mednarodno financiranje izobraževanja s poudarkom na državah z nizkimi dohodki in nestabilnih državah ter povečati učinkovitost politik in sodelovanje akterjev pri načrtovanju izobraževanja in krepitvi sistema. Nova pobuda EU o digitalni agendi in izobraževanju, ki jo je začel Svet ZN za človekove pravice, bo prispevala k vključujočemu in enakemu dostopu do uporabe novih in nastajajočih tehnologij za uresničevanje ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic, med drugim z zagotavljanjem dostopa do digitalnega izobraževanja po vsem svetu. Nujno je treba spodbujati boljše možnosti za izobraževanje in vseživljenjsko učenje za vse učeče se, promovirati učenje ter razvoj znanj in spretnosti za večjo zaposljivost, podpreti poklicni razvoj učiteljev na vseh ravneh ter zagotoviti digitalno učenje in izobraževanje za trajnostni razvoj. Zagotoviti moramo, da bo prihodnji vrh o preoblikovanju izobraževanja resnično omogočil preobrazbo na vseh teh področjih, da bi spodbudili enakopraven dostop do kakovostnega izobraževanja za sedanje in prihodnje generacije. To bo pomembna priložnost za umestitev človekovega razvoja in izobraževanja v središče svetovne agende do leta 2030 in pozneje.

## **2. *Boljša pripravljenost na prihodnost***

24. Ruska agresija proti Ukrajini je povečala nestabilnost in zvišala tveganje razdrobljenosti mednarodne skupnosti, kar vse hujše socialno-ekonomske posledice konflikta le še krepijo. Neustrezna prehranska varnost, omejen dostop do energije in surovin zaradi motenj v trgovini ter makroekonomske posledice, kot sta visoka inflacija in naraščanje zadolženosti, vplivajo na številne države po vsem svetu. EU bo prispevala k blažitvi najbolj neposrednih posledic te krize in sodelovala s partnerskimi državami pri krepitvi dolgoročne odpornosti na take pretese.

### ***a) Krepitev svetovne zdravstvene varnosti in pripravljenosti***

25. Pandemija COVID-19 je razkrila vrzeli v sposobnosti sveta za hitro odzivanje na svetovne zdravstvene krize ter izpostavila potrebo po močnejši in bolj vključujoči svetovni zdravstveni strukturi s Svetovno zdravstveno organizacijo (SZO) v osrednji vlogi. Ključno spoznanje, pridobljeno med pandemijo, je, da sedanji multilateralni okvir za globalno zdravje ne ustreza več svojemu namenu in da moramo precej vlagati v zmogljivosti svetovne zdravstvene varnosti, da bi bili bolj pripravljeni v prihodnosti. Poleg boja proti sedanji pandemiji in cepljenja po svetu, ob hkratnem zagotavljanju pravočasnega, cenovno dostopnega in pravičnega svetovnega dostopa do cepiv, je končni cilj EU še vedno spodbujanje splošnega zdravstvenega varstva ter vzpostavitev močnih in odpornih zdravstvenih sistemov v partnerskih državah v skladu s pristopom „eno zdravje“.

26. EU bo še naprej gonilna sila v pogajanjih o pravno zavezujoči konvenciji, sporazumu ali drugem mednarodnem instrumentu za okrepitev preprečevanja pandemij ter pripravljenosti in odzivanja nanje v okviru SZO. Da bi prekinili krog panike in zanemarjanja, potrebujemo pametne naložbe, ki zagotavljajo sodelovanje ter usklajeno in skupno ukrepanje. Novi sporazum o pandemijah bo prelomen, saj bo zagotovil splošen okvir v ta namen. EU se veseli sodelovanja z vsemi partnerji, da bi dosegli ambiciozen rezultat. Enako pomembno je zagotoviti trajnostno financiranje za preprečevanje pandemij ter pripravljenost in odzivanje nanje, da bi se v prihodnosti izognili ponovitvam uničujočih zdravstvenih in socialno-ekonomskih posledic COVID-19. EU pozdravlja ustanovitev novega finančnega posredniškega sklada v ta namen.

***b) Reševanje trojne krize planeta***

27. „Trojna kriza planeta“ zaradi podnebnih sprememb, izgube biotske raznovrstnosti in onesnaževanja pomeni eksistencialno grožnjo za ljudi in planet ter jo je treba obravnavati z največjo nujnostjo, saj ti pojavi ogrožajo trajnostni razvoj, poglobljajo obstoječe ranljivosti ter spodkopavajo človekove pravice in svetovni mir. Medvladni panel za podnebne spremembe v svojem najnovejšem poročilu svari pred nepopravljivimi posledicami globalnega segrevanja in opozarja, da bi lahko, če ne bomo hitro zmanjšali emisij, podnebne spremembe kmalu presegle našo sposobnost in sposobnost narave za prilagajanje. Udeleženci in udeleženke mednarodne konference Stockholm+50 so pozvali k močni politični volji za nujno pospešitev izvajanja zavez za zdrav planet in za vključitev v sistemski prehod, da bi obravnavali trojno krizo in dosegli cilje trajnostnega razvoja. V zvezi s tem bo ključnega pomena tudi preoblikovanje svetovnih prehranskih sistemov v skladu z zavezami z vrha ZN o prehranskih sistemih.

28. Skupaj moramo spremljati in v celoti izvajati zaveze iz Glasgowa ter zagotoviti večje ambicije na naslednji konferenci pogodbenic v Egiptu. Države morajo predstaviti ambicioznejše podnebne načrte za leto 2030 ter verodostojne cilje in načrte za leto 2050. Vse finančne tokove moramo uskladiti s ciljem doseganja ničelne stopnje neto emisij toplogrednih plinov približno sredi stoletja in s sporazumom iz Glasgowa o skupni podvojitvi sredstev, namenjenih prilagajanju, da bi dosegli ravnovesje med prizadevanji za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje. Prav tako moramo uskladiti vse finančne tokove in naložbe s svetovnimi cilji glede biotske raznovrstnosti, pri čemer je treba tudi mednarodni organizirani kriminal obravnavati kot vir izgube biotske raznovrstnosti, o čemer naj bi se letos dogovorili v ambicioznem svetovnem okviru za biotsko raznovrstnost po letu 2020. Prizadevali si bomo za pravno zavezujoč svetovni sporazum za boj proti onesnaževanju s plastiko.
29. Podpreti moramo generalnega sekretarja ZN pri njegovih prizadevanjih za postopno odpravo novega raziskovanja fosilnih goriv in subvencij za ta goriva. Nujno si moramo bolj prizadevati za odporen in pravičen prehod na zeleno energijo po vsem svetu. Na konferenci COP27 in pozneje moramo sodelovati pri sklepanju nadaljnjih partnerstev za pravičen energijski prehod s partnerskimi državami svetovnega juga. Sodelovati moramo pri energetskega akcijskega načrta ZN do leta 2025 in povezanih dogovorih o energiji, da bi vladam in deležnikom pomagali izpolniti njihove zaveze glede energije.
30. Oceani so lahko vir energije iz obnovljivih virov, hrane z nizkimi emisijami in inovacij ter so bistveni za uresničevanje Agende 2030. Letošnji zaključek pogajanj o mednarodnem pravno zavezujočem instrumentu za ohranjanje in trajnostno rabo morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije (BBNJ) bo ključni dosežek za zagotavljanje koristi za človeštvo.

31. Voda je strateškega pomena za trajnostni razvoj, mir in varnost ter uresničevanje človekovih pravic. Vodo je treba obravnavati v vseh sektorjih in čezmejno. EU se je zavezala, da bo na konferenci ZN o vodah leta 2023 zagotovila ambiciozen in izvedljiv izid, da bi pospešila doseganje ciljev Agende 2030, povezanih z vodo, vključno z imenovanjem novega posebnega odposlanca ZN za vodo.

***c) Digitalna vključenost in povezljivost***

32. Digitalni prostor je poln priložnosti, vendar prinaša tudi tveganja zlorabe tehnologije, kot je zloraba umetne inteligence, ali tveganja kibernetских napadov, kibernetске kriminalitete in dezinformacij. Spodbujati moramo odprt, svoboden, globalen, stabilen in varen kibernetски prostor, v katerem se človekove pravice, temeljne svoboščine in pravna država v celoti uporabljajo. Naša naloga je zagotoviti, da digitalna preobrazba služi vsem, torej da zaščitimo skupno digitalno lastnino kot svetovno javno dobrino, dosežemo dostopno in resnično povezljivost in digitalno vključenost, premostimo digitalni razkorak ter tudi na spletu zagotovimo spoštovanje in varstvo človekovih pravic, kot to zagotavljamo drugje. EU bo še naprej varovala in spodbujala državljanski prostor na spletu, varstvo podatkov in pravico do zasebnosti ter se borila proti omejitvam dostopa do informacij, ki jih podpira država, tudi proti onemogočanju delovanja interneta. Sodelovala bo s partnerji pri izvajanju izjave o prihodnosti interneta v podporo odprtemu, brezplačnemu, globalnemu, interoperabilnemu, zanesljivemu in varnemu internetu.

33. Svetovni digitalni dogovor, kot ga je predlagal generalni sekretar ZN, lahko omogoča in pospešuje izvajanje ciljev trajnostnega razvoja z možnostjo nadaljnega napredka na drugih področjih. EU se veseli konstruktivnega sodelovanja pri oblikovanju svetovnega digitalnega dogovora, resnično osredotočenega na človeka, ki bo zagotavljal na človekovih pravicah temelječ pristop k digitalnemu prostoru in uporabi povezanih tehnologij, obravnaval priložnosti in tveganja v vseh razsežnostih ter odpravljal omejitve. Rezultat bi moral biti močnejše, vključujoče, na človekovih pravicah temelječe digitalno upravljanje z več deležniki, vključno z mednarodnimi organizacijami, vladami, civilno družbo, akademskimi krogi in zasebnim sektorjem, v korist vseh. EU pričakuje, da bo odposlanec ZN za tehnologijo pomagal ohraniti in izboljšati sedanji večdeležniški model upravljanja interneta ter zagotovil skladnost s pristopom k digitalnim tehnologijam, ki temelji na človekovih pravicah, v celotnem sistemu ZN.

***d) Opolnomočenje mladih***

34. Izkoriščanje inovacijskega potenciala mladih za trajnostni razvoj ter bolj demokratične, vključujoče in miroljubne družbe so ključni za izvajanje Agende 2030 in obnovitev medgeneracijske solidarnosti. EU bo prispevala k opolnomočenju mladih s krepitvijo zmogljivosti mladih, obravnavanjem neenakosti in zagotavljanjem priložnosti za spodbujanje trajnostnega razvoja v njihovih skupnostih, državah in po svetu. Prevezli bomo vodilno vlogo in spodbujali smiselno, raznoliko in učinkovito udejstvovanje mladih v ZN in drugod, njihovo polno in dejavno udeležbo v javnem in političnem življenju na vseh ravneh, kar predstavlja bistveni vidik demokracije, dobrega upravljanja in spoštovanja človekovih pravic. Močnejši glas mladih, zlasti mladih žensk in deklet, pri odločanju na svetovni ravni je ključno za to, da bi lahko delovale kot oblikovalke javnega mnenja in tako prispevale k bolj trajnostnim politikam, povrnitvi zaupanja v javne institucije in gradnji boljše prihodnosti za vse – bolj zelene, vključujoče in digitalne prihodnosti. Ustanovitev urada ZN za mlade bo konkreten korak k doseganju teh ciljev.

### III. Na poti k ZN 2.0 – Kako?

35. Bolj kompleksno globalno okolje znova potrjuje, da potrebujemo ZN, ki bodo pripravljeni na prihodnost. Težav 21. stoletja ne moremo reševati z instrumenti iz 20. stoletja. Namesto zgolj odzivanja na svetovne izzive in krize, kot so konflikti, neustrezna prehranska varnost ali podnebne spremembe, moramo preiti na preprečevanje in boljše predvidevanje kriz in večjih trendov, kot so digitalni in zeleni prehod ali demografske spremembe, ter vključiti naše ocene v strateško načrtovanje in oblikovanje politik. Da bi to dosegli in v pričakovanju vrha o prihodnosti leta 2023, se morajo ZN prilagoditi v skladu z vizijo generalnega sekretarja ZN „Naša skupna agenda“ in v sistemu delovati kot „eni ZN“.
36. Da bi ZN postali učinkovitejši, moramo razviti nove zmogljivosti, ki spodbujajo prožnost, povezovanje in kohezijo. EU podpira nadgradnjo ZN z vlaganjem v „pet področij sprememb“ z večjim poudarkom na podatkih, upravljanju na podlagi rezultatov in strateškem predvidevanju. Te zmogljivosti so temelj koncepta ZN 2.0 za bolj v prihodnost usmerjen sistem ZN. Podpiramo tudi predlog za platformo za izredne razmere, da bi izboljšali naš skupni pristop h kriznemu upravljanju. EU pozdravlja predlog o ponovni vzpostavitvi znanstvenega svetovalnega odbora generalnega sekretarja ZN kot ključnega elementa za krepitev odločanja v ZN in njegovo vlogo kot vir zanesljivih podatkov in dokazov ter je pripravljena pomagati z lastnimi znanstvenimi svetovalnimi organi. Vrh o prihodnosti bo prava priložnost za pregled stanja in napredek pri tem procesu preobrazbe. EU se veseli sodelovanja z vsemi akterji na vseh ravneh za vizionaren in ambiciozen izid vrha.

37. ZN 2.0 pomenijo tudi organizacijo, ki se trajnostno financira ter je bolj vključujoča, preglednejša in odgovornejša. Akterji, kot so civilna družba, zagovorniki človekovih pravic, socialni partnerji, mladi, parlamenti, zasebni sektor, akademski krogi in regionalne organizacije, dajejo posebno perspektivo in krepijo naše odločanje. To povečuje legitimnost ZN in pomaga pokazati našim državljanom, zakaj so multilateralizem in ZN najboljši način za doseganje rezultatov v korist vseh. EU in njene države članice bodo še naprej imele vodilno vlogo pri spodbujanju sodobnejših, učinkovitejših, preglednejših in odgovornejših ZN. Te korenite spremembe bomo še naprej podpirali, da bi bili Združeni narodi ustrezno pripravljeni na prihodnje izzive in priložnosti.

---